

شناخت و سوء مصرف مواد مخدر در بین دانشجویان شهرستان لارستان

*محمد رضا فروتنی^۱ محسن رضائیان^۲

چکیده

مواد مخدر و سوء استفاده از داروها، یکی از معضلات مهم بهداشتی و اجتماعی در اغلب جوامع بشری است. این معضل، در جوامعی که دارای جمعیت جوان تر هستند، از اهمیت بیشتری برخوردار است. یکی از مهم ترین گروه‌های جوان، دانشجویان هستند. این بررسی به منظور تعیین شناخت و استفاده دانشجویان از مواد مخدر در سال ۱۳۸۳ در شهرستان لار به اجرا درآمد.

این مطالعه به روش مقطعی انجام گرفت. در این بررسی تعداد ۲۰۰ نفر دانشجوی، از میان ۲۰۰۰ نفر دانشجو شاغل به تحصیل در لارستان، به روش نمونه گیری تصادفی ۱۰ درصدی انتخاب شدند. از این میان، ۱۹۲ نفر به سوالات پرسشنامه پاسخ داده و آن را عودت دادند. میزان شناخت مواد مخدر و همچنین مصرف مواد توسط این افراد، با بهره گیری از پرسشنامه معتبر و پایا مورد بررسی قرار گرفت. پرسشنامه شامل یک بخش مشخصات دموگرافی افراد و بخش دیگر شامل، سوالاتی درخصوص شناخت اثرات اعتیاد، عوارض و نشانه های اعتیاد، مشخصات مصرف و یا عدم مصرف مواد مخدر در افراد معتاد و ... بود.

نتایج نشان داد، از تعداد کل دانشجویان مورد مطالعه ۲۲/۴ درصد حداقل یک بار مواد مخدر مصرف کرده اند و ۳۸ درصد دانشجویان در محافل مصرف مواد مخدر حضور داشته اند. وجود یک رابطه آماری معنی دار، میان زندگی در خوابگاه های دانشجویی با مصرف بیشتر مواد مخدر، از یافته های تحقیق است ($P=0/0001$). ۶۹/۷ درصد دانشجویان عقیده داشتند، اعتقادات مذهبی به عنوان یک عامل بازدارنده مهم در برابر این تهاجم خواهد بود. به نظر می رسد زندگی در خوابگاه های دانشجویی شرایط مناسب تری را برای مصرف مواد مخدر فراهم می آورد. بنابراین، توجه بیشتر به مشکلات دانشجویان ساکن در خوابگاه ها ضروری است.

واژه های کلیدی: سوء مصرف مواد مخدر، آگاهی، اعتیاد

تاریخ دریافت: ۱۴/۵/۸۰، تاریخ پذیرش: ۱۵/۳/۱۶

^۱ مربی عضو هیأت علمی، دانشکده پرستاری لار، دانشگاه علوم پزشکی شیراز (*مؤلف مسئول)

^۲ استادیار گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

مقدمه

واژه اعتیاد و معتاد در بین جامعه شناسان و دست‌اندرکاران امور کشوری به صور مختلف و متفاوتی ارزیابی می‌گردد، بدین ترتیب که گروهی اعتیاد را جرم می‌دانند و گروهی آن را یک بیماری قلمداد می‌کنند. آنچه مسلم است این پدیده در جامعه ایرانی به صورت مخفی و آشکار وجود دارد.^(۱) از همین رو تاکنون مطالعات وسیع و گسترده‌ای در زمینه اعتیاد انجام شده است. برخی از این بررسی‌ها مربوط به ساختار شخصیتی معتادان و پدیده اعتیاد است. برای نمونه، «دفتر مطالعات و پژوهش‌های ستاد مبارزه با مواد مخدر» به بررسی مشخصات دموگرافیک معتادان پرداخته و مهم‌ترین علل گرایش به مصرف مواد مخدر را فشار روانی، احساس عدم کفایت و ناتوانی، جدائی و طرد شدن از اجتماع و خصوصیات معیوب خانوادگی دانسته است.^(۲) در معتادان مراکز بازپروری زاهدان نیز وجود اختلالات شخصیتی متعدد از جمله: شخصیت خودشیفته، شخصیت مرزی، شخصیت ضداجتماعی، احساس حقارت، وابستگی شدید و اضطراب شدید زمینه ساز اعتیاد گزارش شده است.^(۳)

البته باید به این نکته نیز توجه داشت که این نتیجه‌گیری تنها مربوط به جامعه ایران نیست. مطالعه بر روی سرخپوستان آمریکا نیز نشان داده است، مصرف ماده مخدری نظیر ماری‌جوانا ارتباط نزدیکی با حوادث پراسترس در طول زندگی و ضعف بودن پایه‌های اعتقادی و شخصیتی این افراد دارد.^(۴) مطالعه نوجوانان مدارس آمریکا نیز نشان می‌دهد، در آن دسته از نوجوانانی که سیگار می‌کشیدند و الکل می‌نوشیدند و دوستان جنسی مختلف داشتند، مصرف ماری‌جوانا بیشتری را داشته‌اند.^(۵)

به نظر می‌رسد، نوجوانان بزهکار از شخصیت درون‌گرایانه‌ای برخوردار بوده، و می‌توان آن‌ها را افرادی نابالغ از لحاظ عاطفی، عصیانگر، بیقرار، دارای احساسات خصومت‌زا و عدم رشد اجتماعی دانست.^(۶) بنابراین، آنچه مسلم است این است که فرد و خصوصیات شخصیتی او یکی از عوامل مهم و تعیین‌کننده ابتلا یا عدم ابتلا به این مشکل می‌باشد.^(۸)

باید توجه داشت که پیشگیری از اعتیاد در حیطه علوم اجتماعی مفهوم وسیع‌تر و عمیق‌تری می‌یابد و جنبه‌های مختلف سیاسی، روانی، محیطی، خانوادگی و جسمانی را نیز شامل می‌شود. از میان این عوامل، عامل خانواده در امر پیشگیری، از ویژگی خاصی برخوردار است زیرا خانواده اولین نقطه تجمع افراد است و راهنمایی‌ها و آموزش‌های اولیه پدران و مادران در درون خانواده می‌تواند تا حد زیادی از بروز نابسامانی‌های ناشی از اعتیاد جلوگیری کند.^(۹) این نکته به ویژه زمانی عمق اهمیت خود را آشکار می‌نماید که به یاد آوریم که در اغلب کشورها، عمده موارد اعتیاد مربوط به جوانان (دانش‌آموزان و دانشجویان) بوده که نیروی فعال کشور را تشکیل می‌دهند.

در یک بررسی انجام گرفته در مراکز بازپروری تهران، ۸۹ درصد نمونه‌های مورد بررسی را جوانان تشکیل داده بودند.^(۱۰) همچنین، مطالعه انجام گرفته در دانش‌آموزان دبیرستانی شهر رشت، بیانگر استفاده، ۱/۴ درصد تریاک، ۱/۳ درصد حشیش و ۷/۰ درصد اکستزی توسط دانش‌آموزان بوده است.^(۱۱)

حضور دانشجویان جوان در محلی غیر از محل سکونت خانواده خود، قطعاً با فشارهای روحی و استرس همراه همراه می‌باشد. زیرا امکانات تفریحی ناچیز و نامناسب، بعد مسافت، دوری از خانواده و عدم حمایت روحی آن‌ها و مشکلات عدیده دیگر، زمینه فشارهای روانی و

مصرف در افراد وابسته و نشانه های مصرف مواد بود. مساعی لازم به عمل آمد تا با استفاده از نظرات صاحب نظران و با مطالعه منابع گوناگون و همچنین با انجام یک پیش آزمایی و بازبینی سوالات، اعتبار پرسشنامه تعیین گردد. هم چنین روایی پرسشنامه نیز با اجرای مجدد آن در یک نمونه کوچکتر و تعیین ضریب همسانی پاسخ به سوالات ($r=0/84$) مورد تایید قرار گرفت. پس از گردآوری پرسشنامه ها، اطلاعات جمع آوری شده کدگذاری شدند و پس از ورود به کامپیوتر با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۲ و با بهره گیری از آزمون آماری کای اسکور تجزیه و تحلیل انجام گرفت. مقدار خطا کمتر از ۵٪ به عنوان سطح معنی دار آماری در نظر گرفته شد. در این مطالعه، دانشجویانی که، ثبت نامه نموده اما در کلاس ها حضور نداشتند (درس غیرحضور)، افرادی که علاقمند به تکمیل پرسشنامه نبودند و پرسشنامه هایی که به طور کامل تکمیل نشده بودند، از مطالعه حذف شدند.

نتایج

بررسی نتایج این تحقیق نشان داد ۲۹/۱ درصد نمونه های پژوهش مرد و ۶۹/۳ درصد زن بودند و تنها ۱۵/۶ درصد نمونه ها متأهل بودند. توزیع سنی افراد در جدول شماره (۱) آمده است. ۳۱/۲۵ درصد از دانشجویان بومی و ۶۸/۲۳ درصد غیربومی بودند. از تعداد کل دانشجویان مورد مطالعه، ۲۲/۴ درصد حداقل یک بار مواد مخدر مصرف کرده اند و ۳۸ درصد در محافل مصرف مواد مخدر حضور داشته اند. از این تعداد دانشجویان، تعداد ۹۰/۵ درصد ساکن خوابگاه و یا منازل استیجاری دانشجویی هستند.

گرایش به مواد محرک و یا مخدر را فراهم کرد. برای نمونه، مطالعه «ظهور» در دانشجویان دانشگاه کرمان، مهم ترین عوامل گرایش به اعتیاد را ترس از عدم تامین شغلی آینده، دوری از خانواده و عدم تفریح و مجرد بودن بیان کرده است. (۱۲) از آنجایی که شهرستان لار با داشتن مراکز آموزشی دولتی، دانشگاه آزاد و مرکز پیام نور پذیرای گروه زیادی از جوانان دانشجوی از نقاط مختلف ایران می باشد، بر آن شدیم تا با شناخت از مواد مخدر و فراوانی استفاده از آن را در بین دانشجویان شهرستان لار مورد بررسی قرار دهیم. باشد که نتایج حاصل از مطالعه کافی در جهت برنامه های پیشگیری از این مشکل باشد.

روش بررسی

این مطالعه به روش توصیفی- مقطعی انجام گرفته است. در این بررسی با در نظر گرفتن تعداد کل دانشجویان شاغل به تحصیل در ۱۵ رشته مختلف دانشگاه سراسری، دانشگاه آزاد و دانشگاه پیام نور در شهرستان لار که حدود ۲۰۰۰ نفر می باشند، تعداد ۲۰۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ۱۰ درصدی انتخاب و توسط پرسشنامه یی که حاوی سوالات باز و بسته بود مورد بررسی قرار گرفتند. از این تعداد؛ ۱۹۲ نفر به سوالات پرسشنامه پاسخ داده و آنرا عودت دادند.

پرسشنامه شامل یک بخش مشخصات دموگرافی نمونه ها و بخش دیگر شامل، سوالاتی در خصوص اطلاع از اثرات اعتیاد، عوارض و نشانه های اعتیاد، مشخصات مصرف و یا عدم مصرف مواد مخدر در افراد معتاد و... بود. تعداد ۱۵ سوال مربوط به بررسی شناخت انواع مواد مخدر، اثرات مصرف، اثرات عدم

که عدم کنترل و نظارت بر اشخاص معتاد عامل گسترش اعتیاد در جامعه خواهد بود.

جدول شماره ۱- توزیع فراوانی سنی دانشجویان تحت مطالعه در سال ۱۳۸۳

تعداد کل	۲۵ به بالا	گروه های سنی (سال)		
		۲۳-۲۴	۲۱-۲۲	۱۸-۲۰
۱۷۹	۱۶	۳۶	۹۳	۳۴
۱۰۰	۹	۲۰/۱	۵۲	۱۸/۹

حدود ۱۰ درصد دانشجویان برخوردار کرده با مواد مخدر، افراد ساکن در منازل شخصی همجواری خانواده هستند که از نحوه استفاده مواد مخدر اطلاع داشته و یا در این محافل حضور داشته اند. آزمون آماری کای اسکوئر تفاوت معنی داری را بین وضعیت سکونت دانشجویان با مصرف یا برخورد با مواد مخدر نشان می دهد ($P=0/0001$) (جدول شماره-۲).

تعداد ۳۱/۷ درصد دانشجویان، اظهار داشتند و فور مواد مخدر در جامعه موجب روی آوردن افراد به اعتیاد می باشد و نیز ۷۸/۱ درصد آن ها معتقد بودند

جدول شماره ۲- توزیع فراوانی مصرف و یا حضور در محافل مصرف مواد مخدر به تفکیک وضعیت سکونت دانشجویان تحت مطالعه در سال ۱۳۸۳

وضعیت سکونت	مصرف یا حضور در محفل مصرف مواد مخدر		
	مصرف یا حضور	عدم مصرف یا حضور	جمع کل
	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)
ساکن خوابگاه	۸۰ (۶۹)	۳۷ (۵۱/۴)	۱۱۷ (۶۲/۲)
منزل استیجاری	۲۵ (۲۱/۵)	۶ (۸/۳)	۳۱ (۱۶/۵)
همجواری خانواده	۱۱ (۹/۵)	۲۹ (۴۰/۳)	۴۰ (۲۱/۳)
جمع	۱۱۶ (۱۰۰)	۷۲ (۱۰۰)	۱۸۸ (۱۰۰)

Chi square=۲۶/۷ df=۲ P value=/۰۰۰۱

نسبت به سایر گروه ها در معرض خطر بیشتری واقع اند.

جدول شماره ۳- توزیع فراوانی علل رویکرد افراد به اعتیاد از دیدگاه دانشجویان تحت مطالعه در سال ۱۳۸۳

تعداد(درصد)	علل رویکرد افراد به اعتیاد
۶۹ (۳۵/۹)	عدم وجود امکانات مناسب تفریحی
۶۸ (۳۵/۴)	فساد اخلاقی و سستی مبانی عقیدتی در جامعه
۱۱۷ (۶۰/۹)	عدم وجود فرصت های شغلی مناسب
۶۱ (۳۱/۷)	وفور مواد مخدر در جامعه
۱۴۹ (۷۷/۶)	فراهم بودن شرایط استفاده از مواد مخدر
۲۶ (۱۳/۵)	تمایل و گرایش شخصی افراد
۱۵۰ (۷۸/۱)	عدم کنترل خانواده بر افراد
۱۸ (۹/۳)	فشار روحی ناشی از درس

جدول شماره (۳) علل رویکرد افراد به اعتیاد را از دیدگاه دانشجویان نشان می دهد. تعداد ۳۶/۴ درصد از دانشجویان اعتیاد والدین را در اعتیاد فرزندان موثر می دانند. فقر در خانواده ها و فشار روحی ناشی از آن از دید ۳۷/۵ درصد دانشجویان عامل ایجاد اعتیاد در خانواده های فقیر است و ۷۰/۸ درصد از دانشجویان معتقدند مصرف تفریحی و مکرر مواد مخدر در خانواده های مرفه در اعتیاد این گروه موثر است. ۵۲ درصد دانشجویان عقیده دارند افرادی که در سنین ۲۰-۲۸ سالگی مصرف مواد مخدر را شروع می کنند،

معتقدند، فراهم بودن شرایط و امکانات استفاده از مواد مخدر، در این امر تاثیر دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان دهنده آشنایی دانشجویان با روش های استفاده از مواد مخدر می باشد. برای نمونه، یکی از راه های ساده و در دسترس استفاده از مواد مخدر (تریاک) روشی موسوم به «سیخ و سنگ» است که به راحتی و با کمترین امکانات قابل اجراست. و نیمی از دانشجویان (۴۰ درصد) تحت این مطالعه با این روش آشنایی داشتند. نتایج مطالعه دیگری، بیانگر استفاده ۲۸ درصدی معتادان از روش سیخ و سنگ است.^(۱۳)

از طرف دیگر سیگار کشیدن برای برخی جوانان به عنوان اولین قدم در راه ورود به جمع افراد جدید و به نظر برخی از آن ها، امتحانی برای پذیرش آن ها است. در این پژوهش نیز تعداد قابل توجهی از دانشجویان (۶۳ درصد)، سیگار را عامل شروع اعتیاد و یا حتی اعتیاد آور می دانند. این امر حساسیت افراد را نسبت به عمل سیگار کشیدن نشان می دهد و در واقع آن را به عنوان یکی از علائم اولیه در تمایل به اعتیاد، تلقی می نمایند. مطالعه مشابهی در مورد وضعیت معتادان زن در ایران، مصرف موادی چون سیگار و الکل را در ایجاد اعتیاد زنان موثر می داند.^(۱۴)

نتایج تحقیق در مورد مصرف ماری جوانا توسط سرخپوستان آمریکا نشان داد که ۴۰ درصد این افراد در طول زندگی خود حداقل یک بار آن را مصرف کرده اند و این افراد اغلب حوادث پراسترسی در زندگی داشته و پایه های اعتقادی و شخصیتی ضعیف تری داشته اند.^(۴)

تقریباً اکثریت دانشجویان (۹۷/۹ درصد) اعتیاد را در مردان بیش از زنان می دانند و ۴۰/۶ درصد آن ها، هروئین را یک عامل اعتیاد آور تلقی می کنند (جدول شماره- ۴). ۶۹/۷ درصد دانشجویان عقیده داشتند، اعتقادات مذهبی به عنوان یک عامل بازدارنده مهم در برابر این تهاجم خواهد بود.

جدول شماره ۴- توزیع فراوانی نوع مواد مخدر موثر در

اعتیاد از دیدگاه دانشجویان تحت مطالعه در سال ۱۳۸۳

نوع مواد	ماری جوانا	حشیش	تریاک	هروئین
فراوانی	۲۰	۲۴	۴۳	۷۸
درصد	۱۰/۴	۱۲/۵	۲۲/۴	۴۰/۶

از دیگر نتایج به دست آمده در این مطالعه این نکته بود که ۳۹/۵ درصد دانشجویان با روشی موسوم به «سیخ و سنگ» که یکی از راه های ساده و در دسترس استفاده از مواد مخدر (تریاک) می باشد، آشنایی داشتند. همچنین، کنجکاو اولیه برای پی بردن به خاصیت مصرف مواد مخدر (۲۳/۴ درصد)، ایجاد قدرت جنسی و خوشگذرانی (۱۳/۵ درصد)، ایجاد آرامش و حس اعتماد بنفس (۱۰/۴ درصد) از دیگر عوامل موثر در گرایش افراد به مصرف مواد مخدر در این مطالعه بوده است. ۵۵/۲ درصد دانشجویان نیز عقیده دارند، معتادین، افراد قابل ترحم و دلسوزی هستند. ۶۳/۰۲ درصد دانشجویان نیز سیگار را عامل شروع اعتیاد و یا حتی اعتیاد آور می دانند.

بالاخره، نتیجه حاصل از این مطالعه مربوط به نظر دانشجویان در مورد تاثیر ورود به محیط دانشگاه در ایجاد اعتیاد است. ۴۴/۲ درصد دانشجویان عقیده دارند که ورود افراد جوان به محفل علم و دانش و دانشگاه، زمینه ساز اعتیاد افراد است و ۶۹/۲ درصد آن ها

در بررسی دیگر، به دنبال مصرف مواد مخدر، به عنوان، کاهش دهنده سطح اضطراب افراد مسن، عارضه افزایش فشار خون دیده شده است.^(۱۶)

نقش ایجاد اعتماد به نفس کاذب در معتادان که توسط برخی مادران فزون حمایتگر اعمال می شود، در برخی مطالعات مورد توجه قرار گرفته است.^(۱۷) در این مطالعه نیز برخی دانشجویان نیز با مصرف مواد مخدر احساس اعتماد به نفس بیشتری می کرده اند که احتمالاً کاذب بوده است.

گروهی از دانشجویانی که مصرف مواد مخدر را حداقل یک بار تجربه کرده اند، مصرف تریاک را به صورت تفریحی و در محافل دوستانه بارها تجربه و یا مشاهده کرده اند و آن را بی خطر و یا کم خطر تلقی می کنند. در مطالعه دیگری نیز، شایع ترین عوامل را فشار دوستان و حضور در محافل دوستان ناباب (۲۸ درصد) و سپس لذت جویی و مصرف تفننی (۲۶ درصد) گزارش کرده است.^(۱۸)

نکته مهم این است که بحران روحی در جوانان با ورود آن ها به دانشگاه که اغلب موارد در خارج از محل سکونت خانواده آن ها می باشد، شدت می گیرد. وضعیت موجود در بین دانشجویان شهرستان لار به ویژه دانشجویان ساکن خوابگاه و منازل استیجاری، ضرورت توجه خاص به مسائل و مشکلات آن ها را ایجاب می کند.

در صورتی که این افراد از غنای فرهنگی و تربیتی کافی و مستحکم برخوردار نباشند و تحت فشارهای ناشی از محیط تحصیل و زندگی جدید قرار گیرند، طعمه های مناسب غول اعتیاد خواهند بود. به منظور مقابله با این معضل در محیط دانشگاه لازم است، دانشجویان را از عواقب استفاده از مصرف مواد مخدر آگاه کرد. همچنین ایجاد محیط آرام و خالی از هر گونه فشار

در مقابل گروه کثیری از دانشجویان مصرف تریاک را اعتیادآور تلقی نمی کردند و در محافل دوستانه و تفریحی آن را به صورت تفننی مصرف می کردند. ادامه این روند می تواند زمینه ساز اعتیاد در آن ها باشد. گرایش به «تجربه مصرف مواد مخدر» به عنوان سومین عامل گرایش به اعتیاد در مطالعه دیگری نیز مورد تاکید قرار گرفته است.^(۱۴)

در این زمینه باید به این نکته نیز توجه گردد که مصرف تریاک در مراحل ابتدایی ایجاد نشاط و توان کاذبی را می کند که برای مصرف کننده بسیار لذت بخش است. این نکته در لذائذ جنسی نمود بیشتری می یابد و مصرف کننده تریاک، نیروی مضاعفی را در خود احساس می کند. با پیشرفت مراحل مصرف و تکرار مصرف تریاک، تاثیر کاملاً متفاوت و متضادی بر روابط جنسی خواهد داشت. کاهش توان جنسی ناشی از عدم مصرف تریاک، فرد را وادار به مصرف بیشتر و غلبه بر این حالت خواهد کرد و ادامه این روند اعتیاد را به دنبال خواهد داشت.

در مواردی که فرد مصرف کننده تریاک، در خود اعتماد بنفس، کاهش اضطراب و قدرت بیان بیشتری را احساس کند، این سراب او را بسوی مصرف بیشتر و ایجاد توان بهتر و موثرتر سوق می دهد. عدم مصرف مواد در فرد، ایجاد لکنت زبان و عدم کنترل در تکلم خواهد کرد و فرد معتاد برای غلبه بر این نقصان مصرف تریاک را ادامه خواهد داد. اثرات تسکینی مواد مخدر بر عملکرد قلب و عروق و کاهش اضطراب در مراحل ابتدایی مصرف مواد، موضوعی است که به اثبات رسیده، اما اثرات مخرب بعدی آن نیز ناپستی دور از ذهن قرار گیرد.^(۱۵)

4- Novins DK, Mitchell CM. Factors associated with marijuana use among American Indian adolescents. *Addiction* 1998; 93(11): 1693-1972.

5- Bell R, Wechsler H. Correlates of college student marijuana use: results of a US National survey. *Addiction* 1997; 92(5): 571-581.

۶- زیادپوراصل زهرا. بررسی میزان درون گرائی-برون گرائی بین نوجوانان بزهکار و عادی. پایان نامه تحصیلی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه تهران، ۱۳۷۸-۱۳۷۷. ص ۲۴.

۷- دفتر مطالعات و پژوهش های ستاد مبارزه با مواد مخدر. سابقه تاریخی اعتیاد، مجله اصلاح و تربیت، ۱۳۷۹، شماره ۲۳، ص. ۳۶-۴۲.

۸- لیاقت غلامعلی. استرس و اعتیاد به مواد مخدر. بهداشت جهان، ۱۳۶۷. ۹ (۳)، ص. ۲۸-۳۱.

۹- لیاقت غلامعلی. پیشگیری از استعمال مواد مخدر در خانواده‌ها. بهداشت جهان، ۱۳۶۶. ۷ (۳)، ص. ۴۱-۴۵.

۱۰- شجاعی زاده داود، ربیعان مصطفی. بررسی علل گرایش به اعتیاد در استان تهران و ارایه برنامه آموزشی. بهداشت ایران، ۱۳۷۶. ۲۶ (۱-۲)، ص. ۱۱-۳۰.

۱۱- نجفی کیومرث، خلخالی سیدمحمد رسول، نظیفی فاطمه. بررسی شیوع مصرف مواد مخدر در دانش آموزان دبیرستانی شهر رشت در سال ۸۳-۸۲. خلاصه مقالات برگزیده همایش علمی-کاربردی پیشگیری اولیه اعتیاد. ۱۳۸۳: ۱۴-۲۵.

۱۲- ظهور علیرضا، عوامل موثر در استفاده از سیگار و مواد مخدر در دانشجویان دانشگاه شهیدباهنر کرمان در سال ۱۳۸۰. اصول بهداشت روانی، ۱۳۸۰. ۳ (۱۲-۱۱)، ص. ۹۹-۱۰۰.

۱۳- ناظر محمد، خالقی عزت‌ا...، صیادی احمد رضا. شیوع اختلالات روانپزشکی در وابستگان به مواد افیونی. اندیشه و رفتار، ۱۳۸۰. چاپ ۲۷، ۷ (۳)، ص. ۳۸-۴۵.

روحي و اجتماعي، استفاده از اوقات فراغت به روش مناسب، فراهم نمودن محيط مذهبي، ايجاد امکانات ورزشي و تفريحي از ديگر اقدامات موثر خواهد بود. همچنين مطالعه شيوع اضطراب و وابستگي شديد در ميان دانشجويان، به خصوص دانشجويان تازه وارد، و درمان موارد احتمالي بايستي مورد توجه قرار گيرد. با اين وجود، در کنار اين خطرات بالقوه که در کمين جوانان اين مرز و بوم است، تقويت قدرت ايمان و اعتقاد راسخ يک عامل بازدارنده قوي و بسيار مناسب در اين هجوم به شمار مي رود و دانشجويان نيز اين نکته ظريف را به خوبي درک کرده و ۷۰ درصد آن ها معتقدند که اعتقادات مذهبي به عنوان يک عامل مهم در برابر اين تهاجم خواهد بود.

تقدیر و تشکر

ضمن تشکر از حمايت مالي معاونت محترم پژوهشي دانشگاه علوم پزشکی شیراز در اجرای اين طرح، از جمع کثيري از دانشجويان دانشکده پرستاري حضرت زينب (س) لارستان تشکر و قدردانی مي گردد.

منابع

۱- اعلم آرشن. اعتياد جرم است يا بيماري؟. مجله برگ سبز، ۱۳۷۹. شماره ۲۵۲، ص. ۳۴-۳۶.

۲- دفتر مطالعات و پژوهش های ستاد مبارزه با مواد مخدر. «بررسی دموگرافیک معتادان». مجله اصلاح و تربیت، ۱۳۸۰. ۵۲، سال پنجم، ص. ۲۵-۳۲.

۳- نویدیان علی، دواچی اقدس، بشردوست نصرالله. بررسی خصوصیات شخصیتی معتادان به مواد مخدر در مرکز بازپروری زاهدان. حکیم، ۱۳۸۱. ۵ (۱)، ص. ۱۷-۲۲.

- ۱۴- رحمتی محمد مهدی. عوامل موثر در شروع مصرف مواد مخدر، با اشاره به وضعیت معتادان زن، اعتیاد پژوهی، ۱۳۸۱، ۱، ص. ۱۳۱-۱۵۰.
- 15- Mahinda TB, Lovell BM. Morphine-induced nalgesia, hypotention, and bradycardia are enhanced in hypertensive rates. *Anesth Analg* 2004; 98(6): 1698-1704.
- 16- Tammy L, Anderson JA. Levy. Marginality among older injectors in today's illicit drug culture: Assessing the impact of ageing. *Addiction* 2003; 98(6): 761.
- 17- بشارت محمدعلی، میرزمانی سید محمود، پورحسین رضا. نقش متغیرهای خانوادگی در پدیدآیی اختلال کاربرد نایجای مواد. اندیشه و رفتار، چاپ ۲۷. ۱۳۸۰. ۷(۳)، ص. ۴۶-۵۲.
- 18- قریشی زاده سیدمحمدعلی، ترابی کتایون. بررسی عوامل موثر در وابستگی به مواد مخدر در مراجعه کنندگان به مرکز خود معرف تبریز. اندیشه و رفتار. ۱۳۸۱. ۸ (۱)، چاپ ۲۹، ص. ۲۱-۲۸.

KNOWLEDGE AND DRUG ABUSE AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN THE TOWN OF LARESTAN

*MR. Foroutani, MSc¹ M. Rezaeian, Ph.D²

Abstract

Drug abuse is one of the problematic issues in almost all countries in the world. To assess knowledge and drug abuse among young adults, particularly in university students is more important. Therefore, this study was conducted in order to assess knowledge and drug abuse among students.

The study design was cross-sectional. In the study, 200 students who were studying in Lar 2004, were randomly selected. Data were gathered by a questionnaire with acceptable validity & reliability. Reliability of the instrument was assessed by test retest method ($r=0/84$). One hundred and ninety two out of 200 students responded to the questionnaire. The questionnaire consisted of demographic characteristic items regarding knowledge of drug dependency and addiction signs & symptoms of drug abuse and its' side effect among drug users.

The study results showed that, at least 22.4% of the total subjects (N=200), had used illegal drugs and about 38% of the subjects were participated in a drug abuse party. One of the study findings was statistically significant regarding relationship between living in the university dormitory and drug abuse ($P=0.0001$). In addition, 65% percent of the subjects believed that religious bond could prevent people to have a tendency to drug abuse invasion.

It seems that, living in the university dormitories is a predisposing factor in the pattern of drug abuse. Therefore, it would be necessary that to pay more attention to the environmental living situation of the students, in the universities.

Key Words: Knowledge, Drug abuse, Addiction

¹ Senior Lecturer, School of Nursing Lar, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz Iran. (*Corresponding Author)

² Assistant Professor, Social Medicine Department, School of Medicine, Rafsanjan University of Medical Sciences, Iran.